

NAAR HET EERSTE LEERJAAR

Overgang naar het eerste leerjaar

In deze fiche vind je een uitgewerkte activiteit waarin je ouders informeert over wat hun kind moet kunnen om naar het 1ste leerjaar te gaan, wat de school verwacht. Tegelijk praat je met ouders over hún ideeën en verwachtingen bij de overgang naar het 1ste leerjaar. Deze activiteit sluit aan bij de categorieën 'zachte overgang' en 'brede ontwikkeling'.

Om van de overstap van 3de kleuterklas naar 1ste leerjaar een warme overgang te maken, kun je als school acties opzetten binnen vier categorieën:

Die vier categorieën komen uit het boek 'Bruggen bouwen tussen kleuterschool en lagere school' van CTO en LOP-Diest. Deze vallen deels samen. Op de website 'communiceren met ouders' vind je meer uitleg over de vier categorieën.

1. VOOR EEN VLOTTERE OVERGANG

Met deze activiteit bereik je de volgende **doelen**:

- Verwachtingen en vragen van ouders achterhalen → **zachte overgang**.
- Ouders informeren over wat hun kleuter moet kunnen om naar het 1ste leerjaar te gaan, wat de school verwacht → **brede ontwikkeling**.
- Ouders voorbeelden aanreiken om de **brede ontwikkeling** van hun kind thuis te stimuleren.

2. GOEDE VOORBEREIDING IS HET HALVE WERK

Bekijk zeker de mindmap en de checklist 'Hoe organiseer je een interactieve ouderactiviteit?' voor een overzicht van alles waaraan je kunt denken bij de voorbereiding:

- Je krijgt tips om met de tool op de website 'communiceren met ouders' een aantrekkelijke brief, flyer, affiche of wegwijzer te maken. Vraag de login van je directie om toegang te krijgen tot mijnmaterialen.communicerenmetouders.brussels.
- Je krijgt tips over hoe je zorgt voor een warm onthaal.
- Je krijgt tips om rekening te houden met de talige achtergrond van de ouders.

VRAAG DE OUDERS VOORAF:

- Waar ben je bezorgd over?
- Wat verwacht je van de leerkracht van de 3de kleuterklas of het 1ste leerjaar?
- Wat vertelt je kind over de overstap?
- Welke vragen heb je zelf over de overstap?

3. EEN MOGELIJKE UITWERKING

Werkvorm: Gesprekstabfels – carrousel

Materiaal: Invulschema 'Naar het eerste leerjaar' waarin ouders tijdens de activiteit kunnen noteren (zie mijnmaterialen.communicerenmetouders.brussels).

Doelgroep: Ouders van de kinderen uit de 3de kleuterklas.

Locatie: In de klas van het 1ste leerjaar. Zo maken de ouders al kennis met de klas waar hun kleuter volgend schooljaar terechtkomt.

Aanpak: Er zijn een aantal gesprekstafels. Op elke tafel liggen materialen die horen bij een ontwikkelingsdomein. De ouders krijgen de kans om die materialen te verkennen en vragen te stellen aan de begeleider van de gesprekstafel. Gebruik die gesprekken ook om te peilen naar de ideeën en verwachtingen van de ouders.

Begeleiders van de gesprekstafels:

De leerkracht van de 3de kleuterklas, de leerkracht van het 1ste leerjaar, de zorgcoördinator, de SES-leerkracht of de directeur.

De inhoud van de gesprekstafel hangt af van de vragen en bezorgdheden die ouders vooraf doorgaven en van wat de school verwacht van de ouders. Enkele mogelijkheden:

MOTORIEK**DOEL**

- Ouders informeren over een ontspannen zithouding.
- Ouders informeren over de juiste pengreep.
- Ouders tips geven om thuis aandacht te besteden aan de motoriek van hun kind.

HOE GEBEURT DAT IN DE KLAS?

- Maak zelf een filmpje en toon daarin hoe je in de klas de aandacht vestigt op de zithouding. Gebruik eventueel een versje of liedje om het met de kleuters in te oefenen. Toon de video aan de ouders. Voorbeeld: jufanke.nl/Groep3/schrijven.html.
- Toon ouders een filmpje over de pengreep, zowel links als rechts. Voorbeeld: jufanke.nl/Groep3/schrijven.html.

WAT KUNNEN OUDERS THUIS DOEN?

- Hun kind laten knippen en scheuren in reclamefolders of magazines, bijvoorbeeld om een boodschappenlijstje te maken om naar de winkel te gaan.
- Hun kind laten spelen met steekparels.
- Hun kind laten kleuren en tekenen met stiften, kleurpotloden, stoepkrijt of wasco.

LEZEN**DOEL**

- Ouders informeren over de correcte uitspraak van letters en klanken. De juiste uitspraak van klanken legt de basis om woorden vlot te lezen.

HOE GEBEURT DAT IN DE KLAS?

- Toon de ouders tijdens het infomoment hoe ze dit correct doen. Of je kunt een filmpje maken. Voorbeeld: [Zoemend lezen – Hoe doe je dat?](#)

WAT KUNNEN OUDERS THUIS DOEN?

- Samen met hun kind de filmpjes van Sarah en Sokpop bekijken. Zo leren ouders de juiste klanken kennen en is er aandacht voor de stand van de mond. Voorbeeld: [Sarah: Sokpop en de klanken](#).
- Woorden zoemend uitspreken en het kind het woord laten raden. Dat doen ze het best tijdens gewone alledaagse handelingen, bijvoorbeeld als ze eten of de tafel dekken. "Mag ik een mmmesssss?" of "Pak jij een vvvvorrk?".

- Hun kind onderweg laten zoeken naar de letters van zijn naam op reclameborden of nummerplaten.
- Een prentenboek voorlezen in de eigen taal.
- Met hun kind naar de bib gaan.

WAT DOEN OUDERS BETER NIET?

- Het kind al leren schrijven. Als je lettertekens bijvoorbeeld verkeerd aanleert, is het daarna erg moeilijk om dat te corrigeren in de klas. Ouders kunnen dat beter overlaten aan de school.
- De klanken van de letters foutief uitspreken. Zeg niet 'ka', maar 'ke', of niet 'vee', maar 've'.
- Als kinderen die klanken verkeerd aanleren, hebben ze het later moeilijker om klanken in woorden correct uit te spreken.

REKENEN**DOEL**

- Ouders informeren over wiskundige begrippen.

HOE GEBEURT DAT IN DE KLAS?

- Er liggen enkele gezelschapsspelletjes op tafel die je vaak in de klas speelt. Laat de ouders een van die spelletjes spelen met de begeleider van de gesprekstafel. In het spel is er aandacht voor de begrippen meer, minder, is gelijk aan, één erbij, ordenen.
- Zeg de ouders dat de kinderen door de gezelschapsspelletjes ook leren om hun beurt af te wachten, te tellen, om te gaan met winst en verlies, samen te spelen en strategisch te spelen.

WAT KUNNEN OUDERS THUIS DOEN?

- Wiskundige begrippen gebruiken in de thuistaal.
- Hun kind laten tellen hoeveel glazen of borden er op tafel moeten staan.
- Een gezelschapsspel spelen met hun kind.
- Hun kind laten kennismaken met het begrip 'tijd': "Je moet gaan slapen als de wijzer op ... staat."

SOCIAAL-EMOTIONEEL (WELBEVINDEN)**DOEL**

- Ouders informeren over het belang van succeservaringen en zelfvertrouwen. Fouten maken mag, daar leren kinderen veel uit.
- Ouders informeren over hoe ze hun kind kunnen belonen. Belonen is niet altijd iets kopen voor het kind, maar ook zeggen wat het kind goed doet door een complimentje te geven over het gedrag.
- Ouders informeren over hoe ze op een positieve manier kunnen spreken over de lagere school. Zonder de kinderen bang te maken. In de lagere school moeten kinderen niet alleen maar werken, ze mogen er ook nog spelen.

HOE GEBEURT DAT IN DE KLAS?

- Toon de ouders het beloningssysteem dat je in de klas gebruikt.
- Vertel ouders hoe je complimentjes geeft. Een compliment geef je het liefst zo concreet mogelijk en gaat verder dan "goed zo" of "wauw". Bijvoorbeeld: "Je hebt goed volgehouden", "er zijn al meer details te zien op je tekening", "door goed te kijken naar de puzzelstukken, heb je het helemaal alleen kunnen maken".
- Toon klasboeken of portfolio's met foto's, tekeningen, ervaringen van thema's of uitstappen die de kinderen zelf verzamelden.

WAT KUNNEN OUDERS THUIS DOEN?

- Aan hun kind bevestigen dat fouten maken normaal is en dat het kind kan leren uit zijn fouten.
- Met hun kind praten over gevoelens.
- Hun kind aanmoedigen om te spelen of samen spelen met hun kind.
- Hun kind complimentjes geven.

WAT DOEN OUDERS BETER NIET?

Hun kind werkboekjes laten invullen. In de kleuterschool ligt de nadruk op speels leren en ontdekken (incidenteel leren). Naarmate ze ouder worden, hebben kleuters ook meer intentioneel leren nodig. Intentioneel leren wil zeggen dat kleuters een activiteit uitvoeren waarbij 'leren' het hoofddoel is. Sommige kleuters krijgen dan zin om een werkblad af te werken in een boekje. Niet alle kleuters zijn daar klaar voor. Dat hangt af van hun ontwikkeling. Het is geen goed idee om het te verplichten. Door kleuters verplicht blaadjes te laten invullen, kunnen ze minder zin krijgen om over te gaan naar het 1ste leerjaar.

ANDERE MOGELIJKE GESPREKSTAFELS

(afhankelijk van de prioriteiten op school of de vragen van de ouders):

- Zelfstandigheid, werkhouding, taakspanning.
- Wat moet er in de boekentas op 1 september?
- ...

4. NA JE ACTIVITEIT

REFLECTEER

- Wat ging vlot? Wat ga je behouden voor een volgende activiteit?
- Wat ga je bijsturen?
- Welke vragen hadden ouders? Hoe kun je daar volgende keer op inspelen bij een activiteit, een gesprek met ouders of je nieuwsbrief?
- Wat haalde je eruit als leerkracht?

